

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.		Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — 2 „ — „		páp. komorník, kraj. vyslanec.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka — 1 „ 20 „		Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stúpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		JAN MOLNÁR.	malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Dvojročná služba.

Nuž liberálni ministri a ablegáti, vy starostliví otcovia národa, teraz len tu poníženú otázku máme k vám: čo bude s dvojročnou vojenskou službou? Veď miláčik váš: Tisza, za ktorého vy, zakiaľ je na čele vlády, snáď aj podkuvať by ste sa dali, to bol slúbil, že za krátky čas prevede túto požiadavku národa, kdežto ani nemyslí na to. Pamätáte sa na vlaňajšiu obštrukciu? Ako sa dostal Tisza za ministra? Čo slúbil Košúthovcom, keď prestali robiť hlúposti v parlamente? Či nie to, že národ za odmenu dostane dvojročnú službu? Ach, my sme to nezabudli, ale vy robíte sa spiacimi, keď to spomínáme. A Košúthisti uspokojili sa so sľubom, za ktorý nedostali žiadnej garancie; sklonili hlavy, a dopomohli Tiszu k vláde. Síce, to len bláznivosť bola čo Košúthisti stvárali. Dávno kliesnili cestu Tiszovi, lenže pre falošné držanie toto, ne jeden Košúthista musí sa obávať o mandát, lebo z okresov rad-radom dostávajú listy, v ktorých voličia zazlievajú im to dvojbarvené držanie jejich. My sa len pohoršíme nad touto hračkou, ostatnie nech odbavia patriční voličia. Tí, ak majú rozum, nepošlú do snemu ľudí, ktorí s peknými slovami vedú ich za nos od mnoho rokov a to z čistého — vlastenectva.

Teda Tisza slovo dal, že uvedie do života dvojročnú službu. Už deväť mesiacov kommanduje poslušných mamelukov na vládnej strane, ale ešte ani len neškrkol o tom, že chce splniť dané slovo. Teda čo bola hodná reč jeho? Kto jej veril? Koho chcel mámiť s ňou? A to prečo? Na celej vládnej strane nemáte človeka, ktorý

myslel by na to, kdežto my ľudáci, od desať rokov žiadame zníženie vojenskej služby.

— Načo to? hovoria vládni ablegáti, veď národ má dosť peňazí k tomu, aby vydržal veľké vojsko, aby ustavične kupoval novú zbroj, a nemá potrebu na synov svojích, aj bez nich vyžije po pánsky.

My veru naopak mienime, a istotne aj vy ubohí hospodári a remeselníci. Nuž ale liberálna múdrosť a láska prevyšuje všetko na tomto biednom svete.

Bolo počuť, že vládni páni študovali vec túto a vyhotovili aj plán, lenže plán tento spočíva v stolíku Tiszovom. Pekný výsledok študovania! Hej, veď to nešťastlivé študovanie vlády, to je náš zlomkrk! Koľko ráz liberáli študujú volačo, za každým porastú porcie.

Teda nechajú plán, aby sa uhniličal, ako hrušky. Lenže ako noviny píšu, plán už zhnil, lebo vláda vojenská ani počuť nechce o dvojročnej službe, a na tú radosť vládni ablegáti bez slova odhlasovali 450 miliónov na nové vojenské potreby. Tak študujú liberáli! To sú už otcovia národa! Aké šťastie pre nás! Hľa, akú starosť majú o národ vládni ablegáti? Čo je to 450 miliónov nových tiarch, najmä nám tu na horňom Uhorsku? To my ľahko vytraseme z kapse, veď máme bohatú žatvu a výborné zárobky.

Mysleli sme, že snáď v delegácii ozve sa vládny hlas za dvojročnú službu. Ale nikto nič, jedine náš Rukovszky sa pýtal, čo bude z toho, a kedy splní sľub svoj Tisza.

— Nikdy, myslel v sebe vojenský minister, a ostatní kamaráti jeho súhlasili s ním.

Teda zase oklamali národ! Vláda zase uká-

zala lásku ku národu! Predsa sú len hodní ľudia tí liberálni ablegáti, keď tak pokojne odhlasovali 450 miliónov!

S tým sa vyhovárajú, že každý štát sa zbrojí, tak ani my nemôžeme postávať; že skrz dvojročnú službu museli by assentirovať viac regrútov; že by potrebovali viac dôstojníkov, a že by nás to viac koštovalo.

Každé slovo, prosím za prepáčenie — je klam. Čo nás do toho, že druhé štáty zbroja sa? Dozaista majú k tomu spôsob aj príčinu, veď každý jeden chce opanovať kus zeme či v Afrike, či inde, a k udržaniu kolónií pravda že potrebujú viac vojska. Ale my chudáci na koho sa chystáme? Kde chceme kolonizovať? Snáď v mesiaci? Veď my vojsko len na parádu držíme. — Daktoré štáty už uviedly dvojročnú službu, a nepotrebujú k tomu ani viac vojska ani viac peňazi. Ba naopak, hodne poľahčily s tým krajine. Veď aj u nás, koľké regimenty posielajú na slobodu jednu čiastku vojska po dvoch rokoch. Čo to svedčí? Že sú nenie potrební, a že sú dobre vycvičení. Veď že by sa vojak dokonale nevycvičil za dva roky, to len takí môžu tvrdiť, ktorí nikdy neslúžili pri vojsku, ale len ustavične študovali. Rád by vedel, čo nového učí sa vojak v trefom roku? Nuž ale my darmo vyprávame o tom, my ver' neprevládžeme múdrosť liberálov, veď vláda študovala vec, a presvedčila sa o tom, že u nás nemožno poľahčiť farchy národa, čo by práve skončil pod nimi. Utešené mudrikovanie! Krásny patriotizmus!

Ale nečudujme sa tomu! Veď vládu vojenskú vrchnosť kommandiruje, a tá veru nepozná špásu, ale rozkazuje aj ministrom našim.

Ľudová strana v programme svojom má dvojročnú vojenskú službu, a neraz zaujala sa za to na sneme. Nuž ale vláda študovala vec, a povedala, že z toho nič nebude.

Čo teda robiť? Snáď slávu prespevovať vláde liberálnej? Tak ako to robia slonovinári a všeliakí sluhovia poslušní?

Ale veď my nečakáme obrok! Sme ľudáci!

Vláda čuší o dvojročnej službe, my ale nebudeme! Veru nie!

Záhorský.

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!

POLITICKÉ CHÝRY.

Ľudové shromaždenie vydržiavané v Oslanoch.

Keď sme sa rozchádzali z tohoto shromaždenia, ženičky oslanské, všetko to ľudácky horlivé, zanôtily liberálnemu ablegátovi zlato-moraveckému: «Dobrá noc liberál, dobrá noc...»

A veru ani nemohlo sa lepšie zakončiť to shromaždenie, ako touto piesňou, ktorá sama od seba zavznela ústami našich horlivých ženičiek. Kde sa ľud celý s toľkou vernosťou a odhodlanosťou pripojil k zástave ľudovej: tam veru už odzvonili liberálovi; môže sa chystať smele na odpočinok, ktorého mu z tej duše doprajeme.

Hriešne svedomie liberálcov je nespokojné a preto neradi majú títo páni naše shromaždenia, na ktorých sa čistia hriechy liberálov páchané na našom ľude. Tak aj v Oslanoch robily sa prípravy so strany liberálov, aby to shromaždenie naše nemalo účinku na ľud. Pán slúžny, Ponoczky, nedovolil držať shromaždenie na hlavnom námestí, že by tam nebolo miesto pre vozy. Nuž shromaždili sme sa inde. V sobotu pred shromaždením tak v Oslanoch, ako aj na okolí rozhlásili, že zo shromaždenia nič nebude, bo že sa ono odložilo na iný čas. Ba istí páni z Oslian vybrali sa aj do susedných dedín a hľadali tam a aj najali tam všetky vozy, a to len preto, aby nikto nemohol sa doviezť na shromaždenie. Ľudia ale predsa došli pešo. Pred samým shromaždením sledili žandári (bolo ich osem) okolo Oslian a pristavovali ľudí prichádzajúcich pešo i na vozoch. Pýtali sa každého z kadiaľ je a kam ide? A mnohých nechceli pustiť do mesta, bo že majú tak naložené od vyššej vrchnosti, aby z cudzieho okresu neprepustili nikoho. Ešte aj pána baróna Kaasa pristavili, keď sa viezol do Oslian. Pravda, pán barón im vyčítal svoje a šiel osobne odohnať aj ostatných žandárov, čo zdržiavali ľud.

Napriek takýmto hlúpym fglom shromaždilo sa ľudu do Oslian — skoro samých chlapov — okolo 2500. Zpo medzi duchovných boli prítomní temer všetci z okresu i s okolia, z pomedzi ktorých spomenieme vpp.: p. dekan *Pojtek, Újváry, Selecky, Tenczer, Zanyi, Fiebig, Steffel, Havas, Bartaky, Kluch, Schifferdekker, Zsirny*. Potom boli prítomní: *B. Zerdahelyi*, zemepán, *Koloman Bresztyenszky*, rychtár z Prievidze, *Kuzma, Szkacsányi, Vrba, Turček* a iní.

Najväčšie zásluhy okolo poriadania shromaždenia mali páni: *A. Laczkovics, Ján Polónyi*, rychtár, *C. Chalanoviansky, J. Varsan, J. Nécsi* a *Jozef Polónyi*.

Keď vystúpil pán barón *Kaas* na skvostné lešenie rečníkov, hneď dal sa dohovárať slúžnemu o tom, že čo žandári s prespoľnými ľuďmi robili. V tom mu pomáhal

aj pán Zerdahelyi, ktorý veľmi ostro napádal slúžneho. Pan hlavný slúžny sa veľmi vyhováraľ, že on to nekázal žandárom, a že aby mu dokázali tie pády, kde žandári pristavovali ľudí.

Nuž ale s výhovorkou nedajú sa takéto násilensvá udobriť. Ľudia, tí zdržiavani, pohoršili sa veľmi, lebo veď žandári sami priznali sa, že im to pán slúžny naložil. A Ján Balázs malo-topolčanský a Szantbauer vrábelský žandári povedali pred p. Zerdahelyim, že ich pán slúžny poslal s tým, aby ľudí z cudzích okresov nepúšťali na to shromaždenie. Nuž ktokolvek dal ten rozkaz žandárom, či pán slúžny sám, či jeho pisár, veľkú hlúposť vykonal. Veď už len v slobodnej krajine nepotrebuje človek snáď passu cestovného, aby mohol prejsť do susednej obce. A takou hlúposťou sa liberálne hrnce ratovať a drotovať už nedajú, iba že sa ľud pohorší a zhnusí sa mu celá tá liberálničina, ktorá sa takýmito násilensťami potajomnými chce udržať. Škoda bolo pánu Ponoczkému, ktorý ináč zdá sa byť človekom slušným, dovolíť také prechmaty žandárske.

Odhliadnuc od tohoto, shromaždenie podarilo sa veľmi dobre a nálada prítomných bola v najväčšom stupni oduševnená.

Pán barón *Kaas*, ako predseda, povedal vtipnú vec, ktorú pán Gramantik z vety na vetu, od slova do slova prekladal.

Pán barón začal s tým, že vraj mnohí hovoria o uhorskom parlamente, že je ako divadlo, v ktorom sa komédie stvárajú. On teda teraz tiež preobliečie sa a predstaví tu liberálneho ablegáta Klobušického a bude účtovať z jeho činnosti parlamentárnej, veď pán Ján Klobušický i tak neúčtoval vám ani raz, odkedy je ablegátom okresu zlato-moraveckého. — Tu sa prítomný slúžny zamiesal do reči, že vraj osobných otázok aby sa rečník netýkal. — Ale pán barón len pokračoval: Ja Ján Klobušický žiadal som povýšiť počet vojakov; a keď ľudová strana bola proti tomu, že by to bolo drahé, ja Ján Klobušický povedal som, že vojakov dostaneme zdarma, lebo však ich ženy zdarma rodia. — A tak pekne rozložil pán barón všetko to, čo Klobušický za ľud povyvádzal na sneme. Ľud sa aj smial, ale nieraz veru aj hneval sa a mnohými poznámkami dával výraz tomuto, obzvlášte ale vtedy, keď rečník s povýšeným hlasom poukázal na to, že takýto páni, ako je Klobušický, znivočili krajinu našu hmotne, lebo nikdy nestarali sa o ľud, ale len o vládu a o svoje osobné záujmy. Proti takýmto pánom a proti jejích politike bojuje strana ľudová, ktorá poslala nás na požiadanie voličov oslanských, aby sme rozvinuli tu zástavu našu.

Reč pána baróna, ktorú kde-tu i po slovensky hovoril, sa veľmi páčila ľudu. Bola ona výborne a vtipne složená a prednesená krásne. Poslucháčstvo bolo celé uveličené a prekvapené a s veľkou nadšenosťou oslavovalo pána baróna.

Po ňom rečnil *E. Sándorfi*, redaktor z Budapešte. Bolo mu rečniť ľahko, lebo mal predmet dobrý a poslucháčstvo bolo zaňho dobre naladené. Hovoril o revízii a

o strane ľudovej. Rozpovedal, ktoré sú zákony cirkevno-politické a čo obsahujú, a jaké farchy pre ľud značia. Je to nepravda a klam, keď liberáli hovoria, že si zákony sám národ žiadal. Ale liberáli ani sami neveria tomu. Zákony tieto každému sa protivia, a zvlášte nám, katolíkom. Liberáli vykrikujú na ľudovú stranu, že odstúpila od revízie. To je nie pravda. A že voľaktory ablegát ľudový nepripisuje toľkej vážnosti zákonu o recepcii židov, ako tým iným cirkevno-politickým, nad tým sa rečník ani nepozastavuje. My ľudáci sme ale nie takí paškrtníci, a preto bojujeme proti všetkým týmto novotám, v prvom rade však predsa proti cibílnemu manželstvu, proti matrikám, proti bezkonfessionálnosti a kancelaragrafu.

Reč táto bola prednesená oduševnene, s veselým rozmarom, s príkladmi a anekdotami, preto ani neminúla prajného na ľud účinku.

Tretí rečník bol vp. A. *Gramantik*. Opisoval smutné polozenie roľníkov a malých remeselníkov. Vláda len fabriky podporuje, ktoré ani porcie neplatia. Ľudová strana bojuje za to, aby sa chudobe pomáhalo. Ale vláda a liberálni ablegáti za ľud ničoho urobiť nechcú, bo ten ľud im ani hodnosti ani žiadne výhody nedáva. Keby sa uviedlo do života to, čo ľudová strana žiada, hneď by muselo byť ľudu ľepšie. Nech by len prijaly návrh strany ľudovej o dvojročnej službe vojakov, o úzere, o burse, mali by sme peňazi všetci dost a podľa nás uchádzalo by sa každému.

Vp. Gramantik je dobrý rečník, ale v druhej polovici reči prevýšil aj seba samého. Povzbudzoval, oduševňoval ľud za ľudovú stranu, ale s toľkým zápalom, že sa to nedá ani o písať. Ľudia každé slovo tohoto mladého rečníka až tak hltali. Radosť, nadšenosť bola všeobecná po jeho reči. Tým ochotnejšie bolo obecenstvo potom povšimnúť si záverečných slov pána baróna, ktorý odvolával sa na druhé okresy, ako tam ľudová strana zvíťazila. A v tých okresoch sú práve tak utlačení ľudia, sú tam takí slúžnovci a žandári a také prenasledovanie, ako aj v tomto okrese. A tam predsa zvíťazili, lebo držali sa svorne a žiaden nedal sa zapredať. Takto majú sa chovať aj tunajší voličia, ktorým ako i všetkým hosťom ďakuje rečník za trpelivosť v tejto velikej horúčosti a prosí na všetkých božské požehnanie.

Po zaklúčení shromaždenia išli prítomní duchovní aj hostia k miestnemu pánu farárovi Matejovi *Ujváry*, kde boli pohostinne prijatí všetci.

Počas shromaždenia došiel telegramm z M.-Topolčian, v ktorom pp. Karácsonyi, Martincsek, Reibovszky a Józsa pozdravujú ľudákov v Oslanoch shromaždených.

Minule písali sme o zlatomoraveckých voličoch, že sú oni už od dávna prebudení ľudáci. Toto shromaždenie skvele potvrdzuje našu mienku o nich. Veru sú to tam veľmi statoční, rozumní a prebudení ľudia, a neveríme, že by sa dali ešte ráz prekabátiť liberálom. «Len aby bolo ešte jedno shromaždenie na strane zlatomoraveckej — a ľudovú stranu tu nikto nepremôže» tak si prisviádzali ľudia. A to isté hovorili aj voličia novobaňskí o svojom okrese. A Boh dá, že to tak aj bude a ľudová

strana bude tu mať pevnú hradbu v štyroch susedných okresoch: v prievadzskom, žabokreckom, zlatomoraveckom a novobaňskom. A ponevadž dobrý príklad vždy mocne pôsobí, dá sa úfať, že pri trochu dobrej vôli upevnil by sa i topolčanský okres.

Liberálne noviny slovenské budú iste písať, že v Oslanoch bolo shromáždzených 50 starých žien a tiež toľko detí a že rečníci nedocielili žiadneho úspechu. Aj žandárov a slúžneho budú chváliť, že držali sa prajne a pomáhali slobodne sa shromažďovať nám. Nuž nech si len píšú ako chcú, ale víťazstva liberálov sa v zlato-moraveckom okrese viac nedožijú. Ženičky v Oslanoch už odspievaly liberálom «dobrú noc» a veru tie ženičky budú mať pravdu.

Pozvanie.

Oduševnení občania volebného okresu zierskeho
v Borzaváre

dňa 31. júla (v nedeľu) r. 1904. o 4. hodine popoludní

LUDOVÉ SHROMAŽDENIE

budú vydržiavať s nasledujúcim programom:

Zahájajúca reč predsedov. Hovori: gróf *Aladár Zichy*, kraj. vyslanec a predseda ľudovej strany.

O účinkovaní ľudovej strany na sneme. Reční: *František Udvary*, kraj. vyslanec.

Ľudová strana a obrana chudobnejších. Reční: *František Bonitz*, zodpovedný redaktor «Alkotmány» u.

Záverečná reč predsedova.

Dano v Borzaváre, dňa 20. júla 1904.

Riaditelia.

Rusko-japonská vojna.

Z bojišťa nateraz nedochodí žiadnych spoľahlivých správ. Ako i z terajších správ vysvitá, na bojišti sa okrem menších potýčiek nič zvláštneho neprihodilo. Ruský generál Saharov podáva zprávy o menších s'ázkach, ktoré boly na východnej strane priesmyku Fönsulinského vrchu. Japonci sa vraj vždy približujú ku obrannej čiare ruského vejska. Saharov oznamuje, že jedna japonská divisia zaujala posíciu na juh od Simočöntu, v tomto smere ťiahu Japonci proti Hajčöngu. Jedna zpráva hovorí, že Japonci napadli Port-Artur. Ruské vojsko ale tento útok odrazilo, pričom utratili Japonci 30.000 mužov.

Minulé telegrammy boly oznámily, že medzi Desičaom a Kajpingom sa začala tuhá bitka, ale chýr tento dosavád nepotvrdili, iba o tom došla zpráva z Niučvangu, že od toho mesta na pätnásť kilometrov stojí veľká bitka. Z hlavného stánu ruského potvrdzujú chýr, že ruské vojsko ztiahl ztadiaľ späť. Časopisu «Daily Express» z Čifu oznamujú, že Japonci medzi Kajpingom a Liaojangom robia zvláštne pohyby. Oku s troma brigádami približuje sa k Niučvangu a počas napredovania musí vystáť menšie útoky. Armáda Nodzuho, ktorá je od armády generála Oku silnejšia, sblízuje sa z Východu ku železnici a Kuroki snaží sa s 5 brigádami zamedziť cúvnutie Rusov. Japončania majú vraj veľmi silné delostrelectvo. Armáda

Japončanov je nasledovná: Oku má 65.000 vojakov s 244 delami, Nodzu 80.000 vojakov s 180 delami a Kuroki 105.000 vojakov s 226 delami. Oproti týmto Kuropatkin má dovedna vraj len iba 150.000 vojska s 200 kanónami.

Soznam milodarov na vystaviť sa majúci kostolík Matky Božskej na Bešeňovskej skalke v Liptove.

Pavel Šavrnach 10 korún, Peter Janček 8 korún 50 halierov, Pavel Guot 5 kor., Jozef Paluš 5 kor., Jozef Likavec s manželkou 10 kor., Georg Domiter 7 korún 50 hal., Gustav Likavec s manželkou 5 korún, Michal Bačík s manželkou 10 kor., Matej Lojkovič s manželkou 5 kor., Fridrich Hvorka 2 kor. 50 hal., Michal Kochlic 4 kor., Jakub Zelina 5 kor., Jozef Pieter 7 kor., Martin Likavec 5 kor., Štefan Janček 5 kor., Anton Švidron 5 korún; z Bešeňovej: Ján Petrčka 5 kor., Štefan Dutka 5 korún, Jozef Kováč 5 korún; z Potoka: Matej Ferjanc 7 kor. 50 hal., Ondrej Staník 5 kor., Ján Staník 2 kor. 50 hal.; z Malých Vlasiek: Ján Stankoviansky 5 korún; z Lúček: Ondrej Pažitka 2 kor. 50 hal.; z Bobrovca: Anna Pikala 5 kor., Matej Matlon s manželkou 2 koruny 50 halierov, Peter Matlon 1 kor. 25 hal., Ján Matlon 1 kor., Anna Matlon 2 kor. 50 hal., Ján Blahunka s manželkou 2 kor. 50 hal., Jozef Momko 1 kor., Štefan Repa 1 kor. 25 hal., Ján Mihalka 1 kor. 25 hal., Emilia Táborý 1 kor. 25 hal., Cecilia Zajac 1 kor. 25 hal., Maria Žila 2 kor. 50 hal., Ilona Žila 2 korún 50 halierov, Emma Perečka 2 kor. 50 halierov; z Trstenieho: Jozef Jalovecký 1 kor., Jozefina Brziak 2 kor.; z Liskovej: Štefan Šeban 2 kor. 50 hal.; z Oravy: Rozalia Košťak 5 korún, Maria Štefanides 7 kor. 50 hal.; z Gemerskej: Maria Štrbian 10 kor.; z Trenčianskej: Ondrej Kovačík 1 kor. 25 hal., Ján Kovačík 1 kor. 25 hal.; zo Šáriisskej: Jozef Borš 1 korunu 25 halierov.

Nech dobrotivý Boh na prímluvu preblahoslavenej Matky Božej všetkým dobrodincom časnú a večnú odplatu udelí!
Ján Vlassák, farár v Lipt. Teplej.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «Posla Sv. Antona». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «Posol Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Z akého cieľu robia socializmus?

Všetci prední socialisti to učia, že ľudia len sami pre seba žijú na svete, a pri všetkom len svoj zisk tisnú do predu, že aj tí najchýrnejší ľudia, ktorých pamiatku veľké skutky hlásajú, len z chváli a zo sebeckosti previedly to, prečo oslavujeme ich. Nuž ale keď je toto tak, aj to musí byť pravda, že páni vodcovia tiež len pre svoj zisk, pre svoj vačok robia socializmus, a nie preto, aby robotníkom poľahčili živobitie. S týmto síce nechvália sa, ba ani len nekrknú o tom, lebo zaraz bolo by po chlebičku; ale skutky jejích prezradzujú celú machynáciu, ktorú robia — a to rovno na škodu robotníkov. Nepredarmo je medzi nimi toľko židákov, cítiť to na celom socializmusi. Ako čo by kričal: toto je len kšeft! Len vodcovia majú z neho chosen, nie robotníci. Títo len chovajú bruchopasov. Hľadme, čo robí apoštol socializmu? Blačí, vreští o takých veciach, ktoré ani nerozumie, slubuje veľký výrobok, bohatctvo, slobodu, samostatnosť, slovom vychvaľuje tovar svoj, konečne vypovie, že za čo predá tovar t. j. zemský raj. Každú kázeň s tým končí: Elvtárši nešanujte groše! Obetujte na agitacionálne ciele: Jaknáhle budeme mať bohatú kassu, jak budeme mať mocné riaditeľstvo: všetko dosiahneme. Čas sa blíži! Budúcnosť je naša! Obetujte čím viac! Peniaze vaše mnohonásobné úroky budú donášať.

Toto nie sú lúhaniny ani pomlúváčstvo, ale čistá pravda. Na každom socialistnom shromáždení čujeme, že kým apoštol reční, hrozí sa pástvou kňazom, pánom, statkárom a fabrikantom, potom ale oborí sa na poslucháčov, že socializmus preto kráča tak pomaly, lebo elvtárši málo obetujú na vydobitie zemského raja. V jednom protokole takéhoto shromáždenia čítame: «Nech každý elvtárš myslí na to, či prisne zadržal tretí prikaz štatútov? Veru nemôžu povedať že boli by konali povinnosť svoju, lebo máme veľa spolkov, ktoré ani len haliera neposlali do centrálnej kasse.» Pravda, že to nepáči sa apoštolom, lebo s tým jejích vačok je ukrátený. To sa nepýtajú, že ubohý robotník odkiaľ vezme taksu, keď na chlieb nemá, len nech obetuje čím viac, aby kassa bola bohatá. Kto by bol apoštolom za-

darmo? Krásna rovnosť! Utešená láska! Neni dost že ubohý robotník platí krajinské a obecné porcie, obťažujú ho aj so socialistnou daňou. No a čo má z toho? Čo dostane od vodcov? Na čo idú té peniaze? Koľko bruchopasov darobných príde k panskému životu s týmito peniazmi? Ba keď to len trpia robotníci! Kedy sa im otvoria oči? Mali by rozprášiť celé riaditeľstvo. Veď na kolkých miestach stane sa to čo v Rábe opakovalo sa, že pokladník dva rázi vykradol kassu. A takýto ľudia vydajú sa za dobrodincov robotníkov, tí sľubujú im zemský raj! Dolu s nimi!

Vyblakujú bez prestánia, že len tak možno pomôcť chudobe, keď naskladá sa čím viac peňazí do socialistnej kasse. Cigánia! Mámia robotníkov! Vo Francúzsku a v Nemecku vyše sto rokov sľubujú robotníkom lepšie časy. Za tento dlhý čas nazdieraly milióny peňazí a nevykonali zhola nič, ba zúria, keď kresťanskej povahy štátníci, alebo kresťanská spoločnosť zaujmú sa za robotníkov, a chcú uviesť zákony k jejích prospechu. Vtedy vodcovia sú ako šialení, lebo boja sa, že aknáhle sama vláda poľahčí stav robotníkov, tí potom chrbát ukázu vodcom, a nedajú sa viac zdierať. Toto je sto ráz dosvedčená pravda, smele môžeme ju mrštiť do očí novomódnym apoštolom s tým poznamenaním: «Vy ste pazúrníci, utlačitelia robotníkov, ale nie vodcovia!» V každej reči, v každom článku vydávajú sa za tých najlepších priateľov, ako čo by inakšej starosti nemali, len pracovať za dobrobyt robotníkov, a z toho nič neni pravda. To všetko bezočivé pretvarovanie. Zadarmo nepreložia slámku na kríž. Každý sľub, každú reč a každý článok čo napíšu, dajú si dobre zaplatiť. Toľko desať usilovných robotníkov nevyrobí cez rok, koľko platu má jeden každý vodca. Z čoho? Od koho? Z halierov, ktoré robotníci naskladajú. Klajú a štekajú na kňazov a na úradníkov, kdežto oni sami spravili sa za úradníkov socialistov. A čo boly predtým títo páni? Tovaryši, kellneri, tuláci, ktorým nechcelo sa robiť v dielňach, naučili sa štekať, lhať, pomlúvať a mámiť, z toho žijú, a dajú sa dobre platiť. A robotníci v zaslepenosti svojej nezbadajú hnusnú hračku vodcov, a nechytia bakulu na nich.

Nemeckí socialisti neni sú takí blázni ako naši, tí už dávno brngli na nos vodcom naničhodným. Roku 1894. držiac zjazd vo Frankfurte,

toto vzali do protokola: «Berlínski socialisti ten návrh predostrely, že dosť je, keď tajomníci spolkov dostanú 3000 mariek platu, lebo to je nespravodlivosť — hovorí Legien, vyslanec hamburgských socialistov, že aby z halierov robotníkov, ktorí vyrobia čez rok 800—900 mariek, zberateľoznamov socialistických novín «Vorwärts» mal 3180 mariek ročitého platu, Fischer, tajomník 4000, Hirsch 5000, Schoenlank 6000, Liebknecht 7200. Až je čistý úmysel jejich, aby pomohli robotníkom, tak nech sa uspokojia s 3000 markami.» Na to vstal hore Bebel, otec to socialistov, ktorý má 12 tisíc mariek ročitého platu z kase socialistov, a poznamenal: «Jestli je Legien elvtárš takým idealistom za akého vydáva sa, nech sa zrečie dôchodku, ktorý má od «Centrálnych socialistických novín».

Takto dobre poznajú jeden druhého nemeckí vodcovia. Aj naším socialistom počínajú sa oči otvárať, preto sa potrhali na tri stránky. Znovu zriadili socializmus, aby prišli k novému kšeftu.

Čím lepšie šíri sa socializmus, tým sú vodcovia bezočivejšími, a tým lepšie siahajú do vaškov elvtáršov. Obetujte — žobru na vše strany. Predtým elvtárši dobrovolne obetovali, teraz ale prinútili ich k tomu. Musia platiť novú daň, aby vodcovia mali sa za čo karty hrať, piť šampanské, vozíť sa na koči a žiť po pánsky.

V štatútach toto žiadajú od elvtáršov: «Každý elvtárš musí byť údom spolku, povinný je mesačne 8 halierov platiť na vodcu, a predplatiť na noviny socialistické». Čo to znamená? Či nie novú daň? Teda s týmito novými porcami pomáhajú vodcovia navedeným robotníkom. S týmto chcú docieľiť zemský raj. Na tom pracujú, aby sobrali čím viac peňazí, s ktorými potom páni vodcovia naplňujú svoje vačky. Francúzski a nemeckí vodcovia dnes sú millionári, kdežto robotníci biedu trpia. Všetci títo vodcovia majú toľko dôchodku z halierov robotníkov, že nečarujú s troma ministri, a postavenie robotníkov také je, aké bolo predtým. Či sú neni blázni, že napchávajú vačky vlastných nepriateľov svojich? To isté robia aj naši. Nehľadia na záujmy robotníkov, ale len na svoje. Dosvedčili sme to so živými príkladmi. Na robotníkoch je rad, aby strhly zo seba cicavcov. Nech povedia vodcom: Vy ustavične o tom blačíte a píšete, že sme biedni; prečo nedáte nám pomoc; od nás žobrete, jak polahčif

chcete farchy naše, tak vy obetujte; snád mi-zerný robotník má obetovať a vodcovia nie? Dolu s nimi!

Po tomto súdiť môžete robotníci, akých vodcov máte, a na akých ľuďoch zanechali ste osúd svoj. To, s čím mámia vás, nikdy nedociela, budú vás mámiť a huckať, len aby vás čím dlhšie mohli vyžierať. A potom, či môžeme dôverovať v takých ľuďoch, ktorí nemajú žiadne náboženstvo; ktorí neveria Boha, ktorí to hlásajú, že po smrti človeka nič nebude; ktorí potupujú všetko to, čo je pred veriacim kresťanom sväté? Takýchto ľudí treba prenasledovať a zapovrhnuť, ale nie poslúchať a vydržiavať Dolu s nimi!

Na válnych shromáždzeniach, ktoré držali v Genfe a v Londíne celkom určite vypovedali, že Boha a náboženstvo načím vykoreníť zo srdca ľudských. Bebel, nemecký vodca vyslovil sa v snemovni, že cieľ socializmu je — medzi iným — šíriť neznábožstvo. Či treba uprimnejšieho slova a dôkladnejšieho svedectva, aby robotníci do čista prišli čo je socializmus? To čo hlásajú nemeckí socialisti, to isté robia aj naši. Tiež žiadajú, aby v školách nevyučovali náboženstvo. Noviny a spisy jejich preplnené sú s bohuruhačstvom, s potupovaním sviatostí a kňazov. Tá bezbožnosť, nemravnosť, nestidanosť, ktorá šíri sa po celom svete; tá nespokojnosť, ktorá opanovala celé človečenstvo, té sviňstvá, ktoré až kypia z novín a z kníh: toto všetko vyviera zo socializmu. A kto to rozširuje? Židáci! Tí aj z najpodlejších činov ťahajú osov.

Robotníci, povedzte sami, či máme veriť takýmto naničhodníkom? Čo bude z vás, keď podrobíte sa čriede tejto, a ona bude vám rozkazovať? Aký to bude život? Aj na to máme príklad v histórii. Pred stodesať rokmi vo Francúzsku národné shromáždzenie vypovedalo, že neni Boha. Miesto Boha jednu nestudnú flandru postavili na oltár, tú okádzali temjánom a tancovali kolo nej. Ona vyobrazovala Bohiňu rozumu. Potom nastalo to najväčšie tyranstvo. Robili sa té najväčšie ukrutnosti. Ľuď bol podobný k dravým zverom. Aby koniec vzali roztopašnostiam, vyhlásili po krajine, že je to Boh, s čím dosvedčili, že bez viery, jeden národ ani pol roka nemôže žiť. Ešte väčšie oškľivosti robili sa v Parízi roku 1870, keď komunisti (súdrhovia socialistov) dostali do rúk vladárenie. Poprevracali všetok poriadok, a uviedli

do životu najväčšiu nespravodlivosť a krvožiznivosť. Tého hovädá besné, tiež boly zhodili Boha z trónu, ako aj socialisti robia.

Robotníci, či sa nezhrozíte nad týmito strašnými udalostiami? Chcete aby sa oni opakovali aj u nás? Chcete zariadiť mordárstvo? Millióny nevinných ľudí má vylievať krv? Prečo? Aby dakolko bohurahačov vyšvihlo sa na vládu? Jak dlho by trvalo panovanie jejich? Čo by ste mali z toho? Ktorý vodca ručí s vlastným životom, že vydobudne pre vás to s čím mámi vás? Ani jeden! Ach tí tam nikdy nepôjdu, kde krv bude tiecť. Tam vás pošlú, oni však budú sa rehoť v istom úkryte. Neverte im! Preklínajte socializmus, lebo on bude katom vašim. My dočista vidíme aké hrozné následky bude mať, preto modlíme sa: Bože odvráť od nás toto nebezpečenstvo!

BESEDNICA.

Rozprávky z dediny.

XX.

Za dedinou stála jedna malá chalúpka. Sediaci hovorili, že starý otec Mateja Štrbík ju vystavil. Pán Boh mu daj večný odpočinok, čudný človek bol, s každým sa vadil, nikoho nemohol vystáť, preto vystavil chalupu ďaleko von z dediny. Za mojich časov, keď som sa hrával z dedinskými chlapci, nikto nebýval v nej. Na to dobre sa pamätám. Múr a kožovka dávno odpadala, šupky s ktorými pokrytá bola — z polovice odvliekol vietor. Z brány len jeden stĺp zostal, aj ten ako keby bol rozmýšľal, či má stáť, alebo svaliť sa. Ľudia z ďaleka obchádzali opustenú chalúpku, ba prežehnali sa, keď museli ísť po pri nej, lebo každý vedel v dedine, že okolo polnoci strašidlá preplňujú všetky kúty povala a chyže. A toto nevymysleli hlúpi ľudia, ale bola to čistá pravda. Gašpar Štrbík, vnuk Mateja s vlastnými očami videl mátohy ako tancovali v bielej plachte, a s vlastnými ušami počul muziku pri ktorej tančili. Sám zkusil, že akú moc majú tieto potvory nepodarené. A že Gašpar nebol ochlastaný, keď videl, počul a cítil toto: to je tak čistá pravda, ako že človek nenarodí sa v gafoch; lebo Gašpar málo kedy pil, a keď si aj sotil tej imfanterie, toho tak málo bolo, že netackal sa. Ináč keby to pravda nebola čo Gašpar Štrbík tvrdil, veru že by sa nebol prepratol na cudzú, a veru drahú hospodu.

Bola tmavá noc, keď Gašpara počala budiť verná jeho polovička Veronka.

— Gašpar, počuješ Gašpar, staň hore!

Ale Gašpar ani sa len nepohol, chrápal ďalej. Žena vidiac, že tu slovo nič neplatí, drgla muža pár rázy do boka. Na to zobudil sa, vytrel oči a pýtal sa:

— Čo ti je?

— Ježiši Kriste nenechaj nás!

— Čo sa stalo, hovor!

— Jaj, jaj! Až tak sa trasem od strachu. Boly tu mátohy. Hraly, výskali a tancovali, až tak sa triasol dom. Nepočul si?

— Ale netáraj sprostoti. Snívalo sa ti. Zrazu počuje Gašpar, že volakto skáče na povale, druhý zase škraboce na husloch.

— Kto to môže byť, pýta sa Gašpar, potom sám pre seba mrmlal: No Gašpar ukáž, že neni si zajac.

— Pre Boha fa prosím Gašparko, nechod von, mohlo by sa ti volačo stať — hovorí žena.

Na této slová Gašpar lepšie sa utiahol pod perinu, ale zrazu napadlo mu volačo. Bol vojakom a toto povedomie dodalo mu smelosti k takýmto udalostiam. Stal teda hneď hore, pochytil sekerku a šiel na dvor. Ako prišiel ku rebríku, videl, že na povale svetlo horí. Rozmýšľal, či má ísť hore a či nie. Eh, kto sa bude báť, však mám sekeru, povedal sám pre seba a poberal sa hore. Len keby nebol šiel! Ako sa vyškríabal na najvyšší stupeň, jedna, v bielej plachte zaobalená postava tak mu udrela na ruku, že zgúlal sa dolu, kde potom ležal až do svtania.

Žena jeho počtla buchot, šípila, že dačo zlého sa stalo, ale ani za svet nebola by išla von. Natiahla na seba perinu, a zimnica triasla ju predsa od strachu. Len keď sa rozvidnelo, vykukla von, a keď zazrela zamdleného muža, vykrikla:

— Bože dobrý, snáď len nezomrel!

Priskočila k nemu a s radosťou spatrila, že nič zlého sa mu nestalo, len spí. Keď ho zobudila, nevedel povedať ako sa dostal ta. Len keď žena počala vyprávať o nočnom mátaní, pamätal sa, čo stalo s ním. Chvalabohu, že nepochodil horšie. Gašpar ešte v ten deň presťahoval sa na inú hospodu, a opustil rodičovský domec.

Dvadsať rokov pominulo už od tej doby, ako sa to stalo.

Bol zimný večer. Gašpar už spal, keď volakto zaklopal na okno.

— Gašparko môj, otvorte na chvíľu oblok — volal ktosi. Bola to Terka Hoblíkeje.

— Čo sa stalo? — pýta sa Gašpar.

— Prosím vás, prejdite k nám, lebo brat môj Ondriš umiera, chce sa ešte niečo vyprávať s vami. Ale sa ponáhľajte.

Gašpar obliekol sa, zahodil na seba kožuch, na hlavu si položil baranicu a potom šiel, aby vyhovel žiadosti umierajúceho.

Starý Ondrej, ako ho v dedine volali, volakedysi bol panským pastierom v susednej Chlivej, ale odkedy panstvo prešlo do židovských rúk, prišiel do našej dediny. Je tomu čosi desať rokov čo býva u Čajdákov. Chudobne

žil, hoc zlé jazyky to klebetily, že má kopu peňazí v priedvidzkej sporiteľni. Aj to hovorili o ňom, že neprišiel ku nim spravodlivou cestou. Čo bola pravda z toho, to nikto nevedel.

Tieto myšlienky napadly Gašpara, ako kráčal cez dedinu. Nevedel pochopiť, prečo ho volá Ondrej, veď on málokedy mal s ním robotu. Snáď testament chce robiť? Prečo nevolá k tomu blízkych susedov? Takto prišiel až k domu. V izbičke malé svetielko kahanca brieždilo. Na posteli stonal starý Ondrej. Keď Gašpar dnu vkročil, viac ľudí našiel v chyži. Rovno kráčal k posteli umierajúceho a hovoril:

— Pochválen... Volali ste ma, prišiel som. Čo žiadate odo mňa?

Ondrej pozdvihol oči a šeptal:

— Myslel som, že neprídete, a veru nechcel by som prv zomrieť, kým by som sa nebol vyprával s vami.

Oddýchol si. Bolo badať na ňom, že mu hovorenie veľmi ťažko padne. Prítomní zvedavo načúvali čo asi povie.

— Gašparko — pokračoval Ondrej trhaným hlasom — ja som vás jednúc veľmi obrazil.

— Ale čo by ste ma obrazili strýko. Nepamätám sa, žeby sme dakedy boli mali niečo medzi sebou — odpovedal Gašpar.

— Nie, nie tak, ako vy to myslíte — pokračoval nemocný — ja som, Gašparko môj, jedon raz veľmi previnil oproti vám.

Silný kašeľ napadol Ondreja, div mu oči nevyskočily. Gašpar myslel, že je už po ňom. Onedlho utíchol, tak že vládol ďalej hovoriť:

— Pamätáte sa, keď mátohy chodily u vás? Nech mi Boh odpustí viny, a ani vy ma nepreklinajte preto, ja som bol tá mátoha, ktorá vás udrela. Preto som to urobil, aby vás vystrašil z otcovského domu, aby som potom mohol odnášať aj s kamarátmi ukradené zbožie, kým ho neodpredáme.

Keď toto dohovoriť, zložil ruky a prosil:

— Odpustíte mi?

Gašpar nevedel slova povedať, natoľko prekvapily ho tieto neočakávané slová umierajúceho. Konečne ale odpovedal:

— Ja vám odpustím strýko, a budem sa tešiť, keď to ani Pán Boh nebude pokladať za hriech.

— Ďakujem — šeptal Ondrej a stisnul ruku Gašparovu. — Teraz pred týmito svedkami hovorím, že tú šporkassovú knižočku, ktorú najdete tu hľa pod vankúšom, na vás nechám. Prijmite tých 2 tisíc korún, sú to spravodlivé peniaze. Tie, ku ktorým som krivou cestou prišiel, prinavrátil som tým, čie boly.

— Ďakujem strýko — odpovedal Gašpar — ale peniaze neprijmem, lebo nemám k nim žiadneho práva. Dvadsať rokov býval som v cudzom dome, a práve 800 zlatých som platil za ten čas za hospodu. Jak mi to vynahradíte, dobre, v mene Božom prijmem peniaze, ale ostatnie dajte kostolu.

— Nech je teda tak Gašparko, ako ste povedali —

dodal Ondrej a o krátky čas zatým spokojne odobral sa na večnosť.

Gašpar na mieste, kde otcovská opustená chalúpka stála, vystavil poriadny dom, a neraz vypráva vnukom, ako ho strašily mátohy.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

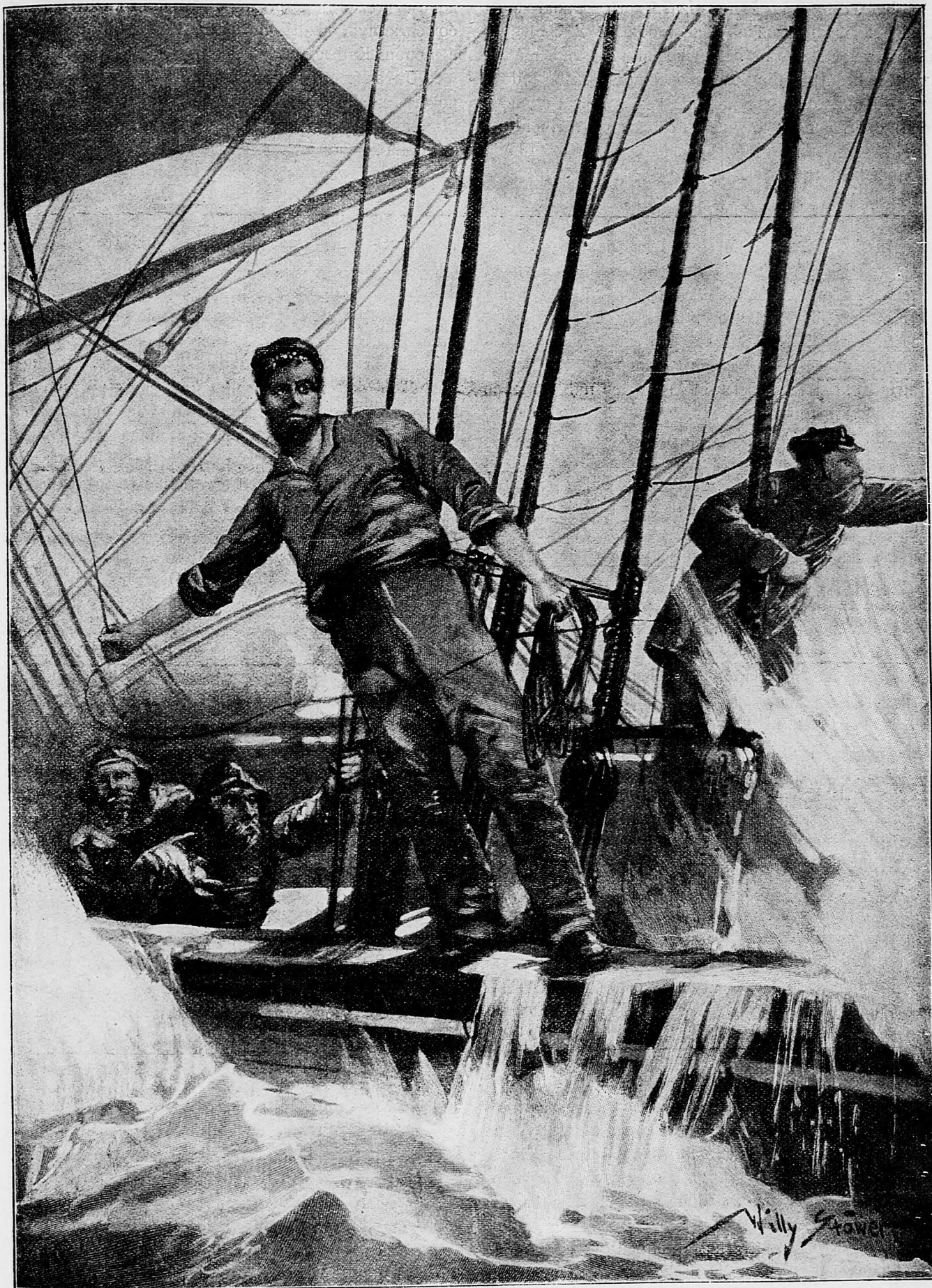
Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlu predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju určenú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

***

Pavel Krüger zomrel. Zo Švajciarska došla zpráva, že Pavel Krüger, bývalý predseda republiky Transvál, dňa 14. júla v noci zomrel v 79. roku svojho života. — Smrť Krügera vzbudila v selej Európe veľkú sústrasť. Všetky časopisy píšu o ňom ako o veľkom mužovi. Časopisy anglické tiež uznávajú jeho silný charakter a vyslovujú nádej, že anglická vláda splní poslednú žiadosť zosnulého, aby ho totižto pochovať mohli v Pretorii ku jeho manželke.

Národná púť do Lurdu. Duchovní vodcovia národnej púte: Adolf Thym, hlavný tajomník budínskeho kruhu; dr. Imrich Sebök, professor náboženstva a Henrik Fieber, prefekt kollegiumu Svätého Imricha požiadali dôst. pána Jozefa Skardu, šašvárskeho prépošta, aby prijal duchovné vodcovstvo tejto púte. Riaditeľstvo preto upravilo túto žiadosť na takoto, pri ostrihomskej hlavnej cirkvi úctu požívajúceho hlavného kňaza, lebo on už po dva razy viedol púť do Lurdu a tak na tomto poli nadobudnuté zkušnosti jeho budú len ku prospechu slúžiť i tejto púti, ale s druhej strany právom sa môže povedať, že osoba vrele milovaného prépošta na čele púti bude mať účinok aj na prihlásenie sa účastníkov, lebo všetci tí, ktorí poznajú jeho oddanosť, neznajúcu hraníc, s ktorou on pútnikov vie ku sebe pripútať, len s radosťou na vedomie vezmú jeho účinkovanie pri terajšej národnej púti. Dôstojný pán prépošt poďakoval sa za v ňom zloženú dôveru srdečnými slovami a hlavné duchovné vedenie púte s ochotnosťou prijal.

Dobročinnosť. V Szombathelyi po tieto dni zomrel jeden starý mešťan menom Jozef Nigsty, ktorý celý svoj majetok, mimo niekoľkých malých legátov, poručil mestu Szombathely na stavbu jedného sirotinca. Pozostalosť zosnulého obnáša asi 170.000 korún.

Rusko-japonské lode. «Ide nepriatel».

Zahrdúsil svoju ženu. Úžasný prípad udal sa 15. júla na Francovej okružnej ceste v dome č. 2. Bankovní úradník Ivan Makkay, ktorý zbláznel, v jednom návale zúrivosti zahrdúsil svoju 26ročnú peknú manželku rodenú Janku Hollósy, dcéru to jedného lekárnik z Hódmező-Vásárhelyu. Šialeného odviezli do blázince, mrtvolu nešťastnej ženskej ale do pitvacieho ústavu. Nešťastní manželci majú tri deti, ktorých najstarsie má 3 roky.

Zápas s býkom. Na veľkom bitúnku 15. júla jeden veľký býk od zápachu krvi tak zdivil, že pretrhnul reťaz a ušiel. Divoko cválal cez Mešter- a Svetenayho ulicu, až dostal sa na Üllőjskú cestu. Veľmi mnoho ľudí bežalo za býkom, pred ktorým so strachom utekali ľudia na všetky strany. Zdivilý býk vrazil do stolárskej dielne na Üllőjskej ceste pod č. 99. odkiaľ tovaryšia a učnia ratovali sa ako mohli: dverami i oblokami. Jedného učňa býk pritlačil k múru, tak že chlapec bez seba klečnul. Konečne jeden smelý policajt Jozef Ferenczy vbehnul za zúrivým zverom do dielne a keď býk rovno šiel doňho rohami, neztratil duchapritomnosť, lež vytiahnuce šablu pichnul ju býkovi do prs. Býk sa zháčil na zadné nohy, čo smelý policajt použil k tomu, že ešte dva rázy bodnul býka do prs, tak že zúrivé zviera kleslo bez života. Obecnstvo statnému policajtovi pripravilo veľké ovácie. Učňa, ktorý utrpel len malé úrazy, odviezli do nemocnice.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» v Budapešti.

Boj s pytlákmi. Z Veľkého Bečkereku oznamujú: V obci Német-Cserna udal sa krvavý prípad. V obecnej hore poľsný Jozef Engels totiž pristihol známeho pytláka Jána Lakoviča na polovke. Poľsný chcel pytlákovi vziať flintu, tento však skočil za jeden strom a odtiaľ mieril na Engelsa. Poľsný tiež schytil flintu a medzi ním a pytlákom vyvinula sa strelba. Asi 4—5 ráz strelili jeden na druhého až Engelsovi podarilo sa pytláka trafiť do hlavy, tak že Lakovič padol mŕtvý. Engels hneď oznámil prípad vrchnosti, ktorá zaviedla vyšetrovanie. — V obci Temešrékás piati pytláci napadli v hore hájnika Petra Pančeka, ktorý strážil revír lesného majstra Kolomana Dercsényiho. Pytláci na nešťastného človeka viackrát strelili, až tento z viac rán krvácajúce klesol na zem. Pytláci ušli a ťažko ranený, ktorého v bezpovedom stave našli cez horu idúci sedliaci, zápasí teraz so smrťou.

Gazdinky pozor! Veľká obľúbenosť Kathreiner Kneipp sladovej kávy, ktorá behom pár rokov dokázala sa čo veľmi výtečná, to pôsobila, že jednostajne nové napodobnenia jej povstávajú. Aby sme sa týchto a spolu škody chrániť mohli, žiadajme vždy len pravú Kathreiner

kávu a prezierajme pri kúpe dôkladne každý balík, či je čo ochranným odznakom opatrený obrazom farára Kneipp a menom Kathreiner.

Ukradly obrazy. Obrazy umelcov, ktoré odkúpil s poverením vlády francúzsky minister osvety, schovávali dľa starej obyčaje do pivnice «Grand Palaisu», kde boli až dotiaľ, kým ich neporozdávali rôznym museumom. Ako z Paríža sdeľujú, voláky prešibálý zlodej vlámal sa do pivnice a ukradol ztadiaľ päť drahocenných obrazov. Páchatel povyberal tie najkrajšie obrazy, opatrne ich vyrezal z rámov a zmizol. Na krádež prišli až teraz a tak vypátranie zlodeja je veľmi ťažkou úlohou pre policajtov.

Neni papieru. Z Východnej Asie došiel jedon senzáčný chýr. Dľa chýru od 14. júla nevynde vo Vladivostoku časopis. Vydavateľstvo časopisu «Vostočného Vestníka» dáva totiž svojim čitateľom na známosť, že časopis nemôžu vydávať, lebo nemajú papieru. V celom meste ničo ani kúska papieru a mandžúrska železnica je teraz na tolko zamestnaná s dovážaním vojakov a zbrane, že neni vstave zadovážiť pre Vladivostok papiera. Na tento chýr boli čitatelia «Vostočného Vestníka» už prichystaní, lebo menovaný časopis vychádzal v posledných dňoch už na takom papieri, ktorý sa upotrebuje na pakovanie.

Švindler v jednom kláštore. Do kláštora mníšiek v Segedíne dostal sa jedon mladý, vkusne oblečený človek, ktorý povedal, že sa volá Kornel Perényi a je revízorom Všeobecnej poisťujúcej spoločnosti. Predstavená kláštora nechcela ho v smysle reholných zákonov ani dnu pustiť, ale konečne to predsa urobila. Keď bol pán «revízor» dnu, pýtal poisťujúcu listinu proti ohňu a tak robil, ako by ju skúmal. Na to sa otázal predstavenej, že kedy sa má platiť assekurácia. Keď mu táto odpovedala, že 22. júla, pán revízor sa ponúkol, že aj on to vďačne zinkassuje, aspoň sa druhý ráz nemusí unúvať. Predstavená dala mu 84 korún a 78 halierov, na čo sa mladý človek vzdialil. Prv ale, než by bol vyšiel von z kláštora, vrúcne sa pomodlil pred sochou sv. Antona, čo vzbudilo v predstavenej podozrenie. Hneď aj odkázala do áradu Poisťujúcej spoločnosti, kde dostala tú odpoveď, že tam o žiadnom revízorovi nevedia. Švindlera stopujú.

Štvorčatá po dvadsiatich rokoch. Z Tešína oznamujú, že manželka Jána Bindera, mešťana v Obersteinbachu, po 20ročnom bezdetnom manželstve porodila štvorčatá: troch chlapcov a jedno dievčatko. Matka i deti cítia sa dobre.

Zabil svoju matku. Hrozný prípad udal sa v Sabadke. 20ročný Jozef Mészáros sekerou zabil svoju matku, lebo nechcela mu dať peňazí na pálenku. Po vražde bestialný syn mŕtvú umyl, vystrel a potom pokojne ľahol si spať. Na druhý deň susedia prišli a videli, čo sa stalo. Vraha chytili.

Postrielaný na polovke. V Gajároch po této dni vybralo sa 5 mládencov na polovku, na ktorej sa stretli s obecným jágrom, ktorému sa sprotivili, pri čom jedného ťažko poranil.

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Pán farár Konštantín Kniha zo Šiššova v Nitrianskej s jeho farníkmi 15 korún 70 halierov; pán farár Štefan Bezák s jeho farníkmi z Pozsony-Récese 8 korún; farníci z Horváth-Gurabu pri Čeklése 6 korún 66 halierov poslal pán farár Borovský; Pavel Zubek predník pútnikov do Šaštína 8. mája zo Szomolány (Smolenice) vybral na tento cieľ 6 korún 40 halierov; Andrej Červjenka, učiteľ a sprievodca púťov na Kalváriu ze Zákopčie 2 koruny; Ján Jurenka 1 korunu 30 halierov a z. v. b. j. 2 koruny 20 hal. z Valaskej-Belej; Theologovia z Budapešti 26 korún; Andrej Jankovič z Angern Austria 1 korunu; pán dekan Július Sándory z Hajníka vybral 9 K, asíce: Sándory 1 korunu, dr Kohút 2 koruny, Stiffel 1 K, dr Gonda 2 koruny, Hrivnák 1 korunu, Mišuth 1 korunu a Medvecký 1 korunu, sú to kňazi s jeho dištriktu; dr Anton Balits, opát-kanonik z Rábu 10 korún, pán Štefan Jankovits z Vágszerdahelyu 2 koruny; Andrej Belaček z Kys. Nového Mesta 2 koruny; dr Anton Bartošik, dekan a farár z Močonku 6 korún; dr Anton Nemeš, opát a farár v zámku Budínskom 10 korún; Císarsko-kráľovský vojenský farský úrad v Budapešti 4 koruny; Grófká vdova Milina Korniš z Viedne 20 K, st.-bystrický oltárny spolok 5 korún; Rudolf Láng, dekan a farár zo Starej-Turej s jeho veriacima 5 korún; Maria Hotár z Holiča 4 koruny; pán František Košťál, apatikár zo Žiliny 10 korún; Georg Buzalka zo Sv. Antona v Hontianskej pod heslom «Bože pomáhaj Vám v započatej práci. — Otče dobrotivý nebeský, rozmnož milodary na chrám Boží tento, aby čím skôr zvelebovalo sa meno Tvoje v ňom».

Začo všetkým tuto spomenutým úprimne ďakuje a Pán Boh zaplať a požehnaj v mene chudobných farníkov privoláva
Ján Greben, farár lutišský.

«**Lacík**» rozprávka. Napísal August Horislav Skultéty. Tlačou a nákladom J. Gašparika, knihkupca a hnihtlačiar v Turčianskom Sv. Martine, u ktorého sa predáva po 10 halierov. Táto rozprávka je veľmi poučná pre rodičov, aké zlé následky má keď si svoje detky zle vychovávajú. Knižičku túto vrele odporúčame našim čitateľom.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarni u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «**Kisbirtokosok Országos földhitelintézet**» Budapest, V. ker., Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ustav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Krajinský Pút do Lurdu.

Predsedovia budínskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierským požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniežaprimasa z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový pút poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský ako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásil sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budínskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedeľu.

Jozef Skarda,
prepošť a hlavný vodca púte.

Heinrich Fieber,
direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,
hlavný sekretár budínskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,
katechét, predseda Congre-
gácie.

Na žiadosť riaditeľstva púti vel. p. *Jozef Skarda*, dekan-farár v Šaštíne (nitrianska stolica) s vďačnosťou prijme a programy pošle všetkým tým slovenským pútnikom, ktorí na púti účasť vziať chcú.

Predbežná poznámka!

Čas odchodu púti: *21. augusta 1904.* — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením 480 korún.

II. " " " 370 "

III./a " " " 215 "

III./b " len s bytom 185 "

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

«**Krest'an**» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Krestania, kupujte len u krestanov!

Ponížená prosba.

Velice smutný deň mali obyvatelia Starej-Vsi dňa 5. júla. Asi o 12 tej hodine v poludní vybuchol u jedného žida oheň a za krátky čas asi za poldruhej hodiny 49 domov s bočnými budoviskami padlo ohňu v obeť, asi tá čiastka ku Mafašovcam. Oheň sa velice rýchle širil. Na nešťastie prešiel oheň aj na druhú stranu cesty, následkom čoho nebolo možno k domom doísť a tak nič nebolo možno ochrániť pred ohňom. Premnohým nič nezostalo, iba tá zem, na ktorej dom stál a to, čo na sebe mali. Velká bieda panuje teraz tam. Mnohí nemajú čo do úst položiť, nemajú s čím svoje plačúce, chleba pýtajúce deti utíšiť, nemajú sa s čím odievať, nemajú kde svoje utrápené, prestrašené kosti k odpočinku položiť. Mnohí sú celkom na almužnú milosrdných ľudí odkázaní. Kto nemá kamenné srdce, nech sa smiluje nad tými ubohými svojimi spolubratmi a spolusestrami v Kristu. Nech nečaká kým zaklopú uňho, ale nech im prispeje čím skorej k pomoci. Kto má viac nech viac udeľuje, kto menej, menej, ale každý podľa možnosti svojej. Však čo tým ubohým nešťastlivým dáme, to je v očiach božích tak, ako keď by sme to samému Pánu Bohu dali. On aj toho najostatnejšieho haliera, ktorého s úprimnej kresťanskej lásky k bližnému dáme, nenechá bez hojnej odplaty. Milodary pre tých nešťastlivých sa majú poslať na Katolícky farský úrad v Starej-Vsi (Szepes-Ófalu) Spiš.

Ešte ráz vám všetkým milí bratia a sestry v Kristu privolávam, smilujte sa nad ubohými vyhorelcami staroveskými!
Jeden úprimný priateľ nešťastlivých.

DOPISY.

Z Pudmeric.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kreštane» uverejniť.

Naša obec má opravdu šlachetných, horlivých duchovných otcov. Odkedy sa u nás cirkevná politika na poli verejného života objavila, založili nám «Katolícky čítací Kruh, «Úverkový a potravný spolok». Úverkový spolok kúpil si pred časom i veľký a pekný dom od tunajšieho grófa ml. Jána Pálffyho. Do tohto domu vchádzal tunajší sedliak v časoch poddanstva a ešte aj do nedávna bojzljivo, hlboko sklonený, teraz však vstupuje doň bez ostichavosti ako do svojho majetku. Nuž či to nie výhra, či to nie veľké víťazstvo?! A menované spolky účinkujú a stoja dobre. Preto pudmeričania aj môžu byť povďační svojim kňazom za ich horlivé účinkovanie a nech sa modlia za nich.

S potešením však aj to soznať musíme, že najdu sa medzi nami mnohé duše dobré, ale soznať aj to musíme, že veľmi mnoho je navzdor tomu i nevďačnikov medzi nami. Tí nevďační obyčajne sú takýto: Keď v sklepe našom nezapáči sa mu volačo, tomu hneď mucha sadne na nos, už či je to v zime, alebo v lete. Keď mu sklepník dobre odváži kilo soli, on predsa najde chybu, povie totiž, že je málo slaná; pri dobrom fajnovom cukre zase dudle, že je málo biely atď.

No rodáci drahí, nebuďme že takýto! lebo také vrtochy mávajú len rozmazané decká. Ale na miesto toho radnej usilujme sa, že by sme boli mužovia ako sa to sluší a tak aj naše ženičky aby neboli od toho. Teda: veďte ich k rozumu a k presvedčeniu! Neškodte spolku s vašou nerozumnosťou, lebo tak podtínate konár stromu životného pod sebou. Ačkoľvek vidíte, že idú ťažké časy na nás.

Preto rodáci hovorím ešte ráz: pracujme ruka v ruke za spoločný blahobyť. Prečo? Preto, že by ste nemuseli hanbiť sa, keď prídu časy za to, čo teraz robíte. Boh vás naprav s dobrým povedomím!
Rodoľub.

***

Z Levoče.

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kreštane» uverejniť.

Dň. 14. febr. a 1. mája t. r. predniesol som cteným čitateľom smutné a žalostné polozenie v Lipt. Sv. Petre už od 118 rokov v rumoch ležiaceho chrámu Božieho, a že tamojší úbohí katolícki obyvatelia nie sú vstave pre svoju veľkú chudobu ten dom Boží vystaviť, bárs jejich najväčšia túžba je, na tom posvätnom mieste aspoň malý kostol vystaviť, kde by sa čas po čase sväté služby božie ku dušnej poteche vykonávať mohli.

Teraz s radosťou môžem uverejniť, že naše úprimné vyzvanie o pomoc ku vybudovaniu kostola našli sme u mnohých pobožných ľudí súhlas, u ktorých tá živá viera Kristova v srdciach prebýva; títo ponáhlali sa svoje príspevky prevelebnému pánu farárovi lipt.-sväto-janskému (Ft. Plathy Zsigmond úrnak r. k. plébános, Liptó-Szt-Iván) poslať. A síce pani Anna Mist z Magas-Majthén (Hont) 10 kor.; vp. Anton Klimesik, farár a dekan mesta Hybbe (Liptov) 3 kor. 35 halierov.

Taktiež s veľkým potešením sdeľujem, že sa milosrdný súciteľ zjavil i u levočských pobožných veriach, ktorí na moje predloženia tohože smutného stavu lipt.-peterských opustených katolíkov, hneď pospiechali svoje milodary nižepodpísanému láskave doručiť. A síce ct. pani Mária rod. Jakoby darovala 2 krásne robené vankúše na oltár v cene 28. kor.; pani Antonia Jakoby darovala pekne zhotovený zvončekový mešec v cene 10 korún, taktiež zvonček ku oltáru v cene 1 kor.; pani professorka Klementína Hadík 4 kor.; pani professorka Gizella Tittel 1 kor.; pani Zuzanna Szabados 6 kor.; sl. Terézia Lieskovsky 1 kor.; pani Zuzanna Kresinsky 5 kor.; Štefen Tatár 1 kor.; p. Katarína Labuda 3 kor.; p. Žofia Szokol 1 kor., p. Andr. Talán 2 kor., p. Žofia Visnyovszky 1 kor., Andr.

Oravsky, vojak na ten čas v Levoči 1 kor. Oltárnu plachtu pekne vyšíť so slovami: «Svätí Petre a Pavle! Oroduj za nás!» tak aj 2 plachty na oltár darovala vdova pani Veronika Isztoček v cene spolu 30 korún.

Milí čitatelia! Úfam, že skromnosť neprestúpim, keď pri tejto príležitosti, kde sa vo Sv. Petre na tom posvätnom mieste po dlhých 118 rokoch prvá slávnosť s povolením duchovnej vrchnosti vykonávať bude, osmelujem sa v poníženosti spomenúť, že som sa i ja nižepodpísaný usiloval ku podpore tamojším chudobným obyvateľom na česť a slávu Božiu nasledujúcimi vecmi v dare prispieť. A síce: nový vymalovaný oltárny obraz «Knieža Apoštolov S. S. Petra a Pavla» 230 cm. vysoký a 130 cm. široký s pekným rámom v cene 200 kor. (Ponevác sa ten sv. obraz už teraz na to posvätné miesto žaloží, kde predošlý hlavný oltár stál, ale nemajúc inej pokrovy, iba toho cinkového dášku, ktorý sa dočasne nad obraz pripraví; aby sa tedy prichodiaca reparácia z úrokov zapravíť mohla, preto niže podpísaný založil základinu 60 kor. u prevel. p. farára sväto-janského s tou prosbou, aby sa tá summa v lipt.-sv.-mikulášskej sporiteľni na úroky uložila.) Oltárny stôl so schodikami a šublami v cene 50 kor. Nad hlavný obraz cinkový dášek 12 kor. Krížik na oltár 10 kor. Na oltár 2 svietniky v cene 12 kor. Pred oltár prikryvadlo v cene 6 korún.

S radosťou uvádzam ešte, že do Levoče dňa 2. júla ku slávnostiam prišli pobožní pútnici na sv.-peterský kostol vďačne offerovali. A síce: p. Vendelka Longauer z Lipt. Východnej 3 kor., p. Jozefina Haluska z Lipt. Kráľ. Lehoty 2 kor., p. Mária Buzák z Lipt. Borového 40 hal.

Keď všakým láskavým dobrodincom za udelené milodary v mene úbohých lipt.-sv.-peterských spoluveriacich najvрейšiu vďaku a «Pán Boh zaplať» vyslovujeme, spolu úprimne prosíme, aby ráčili aj iných na vystavenie tohože v rumoch ležiaceho kostola doposielaním ich milodarov čím skôr získať, lebo Písmo sväté hovorí: «Dvojnásobne dá, kto chytro dá». (II. Kor. 9, 7.)

Levoča, dňa 11. júla 1904.

Boh s nami!

Andrej Bisz,

šlosiarsky majster. (Nová-Ulica č. 30.)

***

Z Radimova.

Prevelebný Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom oblúbenom «Krestane».

Pekný a slávnostný deň sme mali 10. júla. Ten deň totižto slávil vlp. Ján *Sprušánský*, kňaz nitrianskej diecese svoje prvotiny. Už mnohé a mnohé roky sú tomu, čo obec naša podobnú slávnosť nevidela a preto nie len Radimov, ale aj susedné obce ukázaly, že radosť pána primicianta, je spolu aj radosťou ich všetkých. O 9-tej hodine ráno krásny prievod sa pohol z rodičovského domu do farského chrámu.

Pri oltári velp. Pavel *Horňáček*, farár uninský jako rukovodič sprevádzal primicianta, z kazatelne velp. *Ravas*, kaplán to z Dolnej-Krupej v zápalnej reči líčil mu cestu, po ktorej jako verný hlasateľ Krista kráčať musí.

Popoludní v rodičovskom dome bolo pohostenie, kde páni hostia veselo sa zabávali, mládež ale vo spevoch javila svoju radosť.

Medzi obedom vel. pán P. *Horňáček* veľmi dojate prehovoril k primiciantovi, ktorý s tou istou dojatostou poďakoval sa jak rukovodičovi, tak aj svojim milým rodičom. Zatým ešte viac rečníkov prehovorilo. Ale spev mládeže pretrhol vážne myšlienky. Spev mládeže ozival sa kolom do kola hostí tak, že spievalo sa neprestajne až do samého večera.

Keď končím môj dopis, prosím vás pane primiciant, aby netratili ste vo vašich prvotinách, s ktorými idete von do života, smelosť a veselosť, ale aby úfali ste, že bude upevnená vo vás na vždy láska ku Kristu a k Iudu, pri ktorej ešte raz srdečne blahoželáme viacerí: Nech Boh požehnáva vaše kroky!

Občan.

***

Velká Divina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Důstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Krestane».

Chytám pero do ruky, aby som aspoň pár slovami dal na vedomie cteným čitateľom «Krestana» o tej slávnosti, ktorá nám všetkým bola tak milá a nás obodrujúca. Žiadúco by bolo, aby sme o podobných slávnostach čím častejšie čítali v tomto našom časopise.

Dňa 10. júla slávil svoje prvotiny novovysvätený kňaz biskupstva nitrianskeho vel. p. Ondrej *Cvinček*, rodák z Olešnej (trenčianska stolica). Novovysvätený obetoval Všemohúcemu prvú nekrvavú obeť omše svätej. Rukovodičom bol mu miestny vel. p. farár a brat Janko, slávnostnú kázeň ale držal neslušský vel. pán farár *Ignác Gašparec* s klbokým dojmom. Po svätej omši bola skvelá hostina, na ktorej súčasnila sa početná rodina a veľa cirkevných i svetských hostí. Mladý slovenský kňaz, ktorý štúdia svoje zkončil na universite peštianskej, poslaný bol za kaplána do Novákov (v Nitrianskej). Učinkovanie jeho v prospech cirkve i ubiedeného Iudu slovenského nech sprevádza požehnanie Nebies!

Hr.

Odkazy redakcie.

P. B. v Arade. Knižku obdržíte od velp. redemptoristov z Moravy.

M. B. v Pešti. (Nem. Sv. Štefana.) Pre neúplnú adresu zaslal došla nám zpät. Ráčte nám udat zreteľne vašu adresu.

Vlastenec. Také dopisy neuverejňujeme.

M. K. v Labe. Za doručenie novín netreba platiť žiadan poplatok v takých obciach, v ktorých je pošta. Listovník musí zdarma poroznášať ak listy tak aj noviny.

Kostolník. Tá knižka, ktorú ste si od nás žiadali, doteraz ešte nevyšla.

Úradský. Či by ste od Krajinského hospodárskeho spolku mohli dostať žiadanú knižku, to sa tam dozvedajte. Zákoník vydáva sa i v slovenskom jazyku a môže sa objednať cestou bárs ktorehokolvek kníhkupeca.

Gašpar Čer. v Milwaukee Amerika. Došlo. Adresu sme tiež zmenili. Boh vám pomáha!

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčík, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osozná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Oswald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Oswald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

U redakcii: «Posol Svätého Antona», Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28 dostať tieto knižočky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava, (Nagyszombat).

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadať budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Napísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 stránkach s obráz-

kami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostalí, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavennej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. Pšenica: tiská K. 8:90—9:60, peštianska K. 8:80—9:50, belehradská K. 8:80—9:40, banátska (76 kilogramová) K. 8:70—9:15. — Raž: K. 6:30—6:40. — Jačmeň na krm K. 5:95—6:45. — Ovos: prvotriedny 6:10—6:25, druhotriedny 5:90—6:05. — Kukurica: K. 5:20—5:30. — Repica: K. 10:00—10:30. — Prosó: K. 5:30—5:40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	15:00	14:60	14:20	13:80	13:40	13:00	12:40

č.	7	7½	8
K.	11:80	9:40	6:00

Otruby: K. 470, hrubé K. 470.

Datelinové semä: lucerna K. 53:00 do 58:00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3:00—4:00, žlté K. 4:60—6:00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 7:75—8:00, tmavý K. 6:50—6:80, drobný K. 8:50—9:00, tarkavý K. ——. Hrach: K. 19—13:00. — Šošovica veľká čistá K. 14:00—15:00. — Konopné semä: K. 9:00—9:25. — Lanové semä: prima K. 09:00—09:50. — Rasca: K. 29:00—30:00. — Mak: sivý K. 24:50—25:00, modrý K. 26:00—27:00. — Ladník: K. 7:00 do 7:50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor rafinovaný K. 69:00—69:50, kockový K. 71:00—71:50, kandis biely K. 72:00, žltý K. 68:50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 44:50 ruský (***) K. 42:00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 10:45—10:50, slavonský (1903) K. 14:25—14:75 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 11:75 do 12:70 srbské (80—85 kus.) K. 11:00—11:50.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 152:00 do 153:00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 43:00—44:00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusová K. 53:50—54:00 za 50 klgr.

Sviňská masť: budapeštianska K. 62:00 do 62:50.

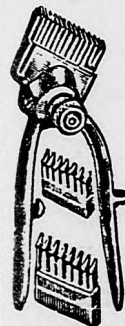
Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na posilové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Na 8 dňovu próbu

na dobierku len 3 zl. pošlem moju opraodivú Solinger mašinu na strihanie vlás, a zaväzu em sa tu istú behom 8 dni späthy prijaf a tak tiež aj peniaze späthy poslaf. Maš na je 61 cmr. dlhá, fajno nikli- rovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nescmela ani v jednej d. mácnosti chýbeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 defoch za štvrt roka zošporujemce.

Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajne šej je mnosti je jazsno brus- sená 2 zl. Konské nožnice, voľačo pre gazdov neo- ceniteľného len 4 zl.

Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad diefni.

LEO LATEINER — WIEDEN, —
I., Fleischmarkt 17—42.

Každá rodina

mala by vo vlastnom záujme len

Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

akžto dodavok ku den-
nej káve potrebovať.

64.1/d

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošliete a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

500 zlatých vyplatím tomu, komu by po upotrebovan. Bartillovej ústnej vody, jedna flaska 35 kr. prinavratilo sa boleme zubov alebo zápach. Z úst. (Za balenie platí sa 10 kr, osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Žiadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napovňovateľov ten bude štedre odarený. Na miesta, kde by tat voda nebolak, dostaniu, pošlem 7 fláš za 2 zl. 60 franko. Jednu flášu nepošlem.

Oznamy prijíma
administracia „Kreštan“

Budapešť, Szentkirályi-u.lica 28/a. číslo.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctive zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anonon. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Na 60-dňovú príbu

pošlem **Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** vreckové hodinky poštovou dobierkou za

2 zl. 50 kr.

Pri objednávke 3 kusov, kus po 2 zl. 25 kr. Pri šest' kusoch po 2 zl., zavazujem sa, na žiadosť, behom 60 dní peniaze nazpät' vrátiť. Ku každým hodinkám retiazka a ozdoba zdarma.

Najlepšie a majlacnejšie hodinky ku prácam. 10.000 kusov s najlepším uspokojením je v úžitku. Za dobr. chodenie 3 ročná písomná záruka. — Jediný rozosielaťel' poštovou dobierkou je výlučne I. V. A. z hlavného skladu roskopí hodinkovej fabriky **LEO LATEINER, Wien, I., Fleischmarkt 17-42.** Mój cenník, ktorý viac než 500 vyobr. zení obsahuje, rozličných hodín zlatých a strieborných predmetov, na žiadosť zdarma a franko zašlem.

Na 30-dňovú príbu

zašlem každému nové, **Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** hodinky, s peknou retiazkou a schránkou za **2 zl. 50 kr.** poštovou dobierkou. Tri kusy **6 zl. 75 kr.** šest' kusov **12 zl.** — Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. **S ročnou písomnou zárukou.** V páde

nezodpovedania, peniaze sa nazpät' vrátiť. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spoľahlivý a statočný zaopatrovateľ

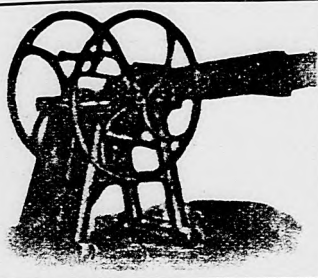
Vieden, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padelateľov.

Páni hospodári! Netreba vám via-

cej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky s ocelovými guľicovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre.** **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery.** **Strúhadlá** na burgýňu. **Šrotovníky** na zrnó. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, brány. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).

Ochranná známka.

Vážne upovedomenie!

Kto chce si polahčiť unavnú prácu žatvy, nech nezamešká obstaráť si «Delo-ocelovú kosu generála Dewetta». Pán **Pavel Sohr, v Somogy-Szill** je jediný rozposielateľ týchto kôs, vzhľadom na pokročilý už čas, tak sa zariadil, a každá objednávka ešte v deň jej obdržania bude odoslaná, takže aj obiednávateľia z najďalších častok krajiny obdržia objednané kósy behom 3—4 dní. Tým, ktorí telegrafične objednávajú, telegrafičné trovy firma vynachradí. — Presná adresa a byt obiednávateľa nech je zreteľne vypísana.

Telegrafičná adresa: **KASZASOHR, SZILL.**

Ceny Delo-ocelových kôs generála Dewetta pri zaručení:

65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
—95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	1.50 zl.

Pri objednaní 5 kusov poštové trovy platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí poštové trovy tiež a jednu kosu zdarma zašle na radáš. — «Diadal», nákovka a kladivko pár 85 kr. — Opravdivá «Ammergau» ošlčka 20 kr. Pri objednaní 10 kusov bez platenia poštových trov.

Vážna novinka! Patentovaná veľmi praktická kosu pripevňujúca babka (karika) 20 kr.

Diamant-ocelová britva s 5-ročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cennú schránku na britvu zdarma.